

Haal meer uit je oude en nieuwe spullen

Sounds maken

Als er een ding is waar drummers niet over uitgepraat raken, dan is het wel 'de sound' van hun instrument. Sommige drummers blijven hun hele leven op zoek naar hét perfecte ridebekken of hét perfecte drumstel. Maar uit een standaard drumkit kun je al heel wat verschillende klanken halen, en met een handvol oude drumspulletjes wordt je sound ineens ook stukken interessanter. Hoe dat in zijn werk gaat? Je leest het op de volgende vijf pagina's.

tekst en foto's Dennis Boxem

Iedereen kent het verhaal: je laat vijf goede drummers op hetzelfde drumstel spelen en het klinkt vijf keer totaal anders. Dat komt niet alleen omdat iedereen zijn eigen manier van timen heeft, maar ook zijn eigen manier van spelen. Net even wat harder in je stokken knijpen, of net even op een andere plek

de trommel raken, maakt al een groot verschil. En als je dat eenmaal weet, dan kun je daar letterlijk mee gaan spelen.

Bij een nieuwe sound hoeft je dus niet direct aan nieuwe spullen te denken. Wij verzamelden een groot aantal tips om aan je sound te werken, met soms oer-

Tips geven en nemen

Alle trucs die je in dit verhaal tegenkomt, komen uit onze eigen ervaring of zijn bijvoorbeeld opgepikt tijdens momenten met drummers zoals Johnny Rabb, Jojo Mayer, Billy Ward, Russ Miller, Terry Bozzio, Steve Smith en vele anderen. Sommige van deze ideeën zijn intussen door de industrie opgepikt, en verwerkt tot accessoires, en sommige zaken heb je de afgelopen jaren misschien wel in Slagwerkrant voorbij zien komen. Er is bij het schrijven van dit artikel geen enkele moeite gedaan om bij iedere truc de juiste credit te geven, al was het maar omdat heel vaak verschillende drummers tegelijkertijd met hetzelfde idee aan de haal gingen. En uiteindelijk gaat het er natuurlijk niet om wie het idee als eerste had, maar wat je ermee doet. Heb je zelf een idee dat je wilt delen? Doe het vooral! Wij zijn altijd nieuwsgierig.

simpele en soms heel verrassende speeltechnieken; en soms verandert je sound totaal als je je partij anders arrangeert.

Als je toch op zoek bent naar nieuwe spulletjes om je sound te verrijken, hoeft je ook niet meteen diep in de buidel te tasten. De meeste drummers die al wat langer spelen houden op een gegeven moment spullen over. Dat kunnen oude vellen zijn, maar bijvoorbeeld ook gescheurde of gewoon spotgoedkope startersbekkens. Gooi ze niet weg, want je kunt er de gekste klanken mee maken. Daarnaast zijn er ook allerlei sounds te maken met alledaagse voorwerpen, vooral als je een beetje handig bent met schroef- en boormachine. Houd dus je stokkentas en gereedschapskist gereed voor onze verzameling soundtips voor spul en spel.

>>

SPEL Mikken

Sommige trucs zijn doodsimpel, en de meeste drummers weten ze onbewust ook wel. Door je er iets meer in te verdiepen, kun je er echter ook heel muzikaal mee aan de slag.

- Het simpelste voorbeeld: een trommel klinkt langs de rand bespeeld heel anders dan in het midden. Een snaredrum geeft als je hem precies in het midden aanslaat meestal een korte en felle klap. Als je iets verder naar de rand toeschuift, krijg je veel meer toon. Dat is bij toms en floortoms net zo. Sla maar eens een korte fill langs de rand van je toms. Je zult merken dat de trommel ongedempt redelijk dun klinkt, maar wel veel sustain heeft. Geef nu nog eens een forse klap precies op het midden van het vel. Juist: kort maar krachtig.
- Datzelfde principe kun je met rimshots toepassen. Als je een rimshot slaat waarbij de tip van je stok precies op het midden van je snaredrum terecht komt, dan is de klank kort en bijtend. Als je de tip echter vlak langs de rand laat komen, dan krijg je een korte pang met een hele reeks boventonen. Ideaal voor wat extra 'funk'. Deze rimshot langs de rand wordt ook wel een 'shallow rimshot' genoemd.

SPEL Handwerk

Sommige trucs zijn zo oud als de weg naar Rome, maar vaak zijn ze vergeten of worden ze alleen in een bepaalde stijl toegepast, terwijl je er veel meer mee kunt.

- Iets wat de eerste drumset-drummers in de jaren dertig al deden, was het bespelen van de drumkit zonder stokken. Vooral een snaredrum laat zich prima met de handen bespelen. De techniek die je daarvoor gebruikt, doet eerder denken aan het bespelen van een djembé dan aan het bespelen van een conga.
- Ook de toms zijn met de handen te bespelen, al is dat wel iets moeilijker.
- Aanvankelijk werd deze truc vooral gebruikt in solo's, maar je kunt het ook prima in een intro van een nummer gebruiken, of als begeleiding van een akoestische song.

>> SPUL Plaatwerk

Gooi oude bekkens nooit weg.

- Stapel er een paar op elkaar en je hebt zomaar een Terry Bozzio-achtig effectbekken. Daarbij maakt het niet uit wat voor afmeting het bekkens origineel had, of hoever het gescheurd of gebarsten is. Alles klinkt, al is het op zijn eigen manier.
- Is een bekken echt total loss? Bij de betere bouwmarkt of ijzerwarenzaak verkopen ze plaatscharen (een stevig tangetje dat als een schaar door staalplaat knipt). Zo'n plaatschaar heeft bijzonder weinig moeite met bekkens. Knip een bekkens doormidden, maak er een lange slinger van. Wees creatief! De cup van een bekkens geeft een mooie, heldere ping, dus zelfs een bekkens dat langs de cup is ingescheurd is nog te bewerken tot een nieuw instrument. Pas wel op voor scherpe randjes!
- Wil je een 'elektronisch' aandoende snaredrumklank? Leg dan eens een splash of zelfs een hi-hatbekken op een snaredrum. Van een bout en een moer maar je een handig handvat waarmee je het bekkentje weer snel van je vel af pakt. Meinl maakt zelfs kant-en-klare bekkentjes die speciaal voor dit doel gemaakt zijn: de Drumballs.

SPEL Clicken

De aloude rimclick is een mooi alternatief voor een gewone klap op de snaredrum.

- Door tussen het spelen van de click met je vingers op het vel te roffelen kun je mooi subtiel ghostnootjes aan je groove toevoegen.
- Pak bij het spelen van de click onderweg ook het randje van een tom mee, en je hebt een subtiel geflamde dubbele rimclick die een superbreed effect heeft. Werkt te gek bij het spelen van hiphopgrooves.

SPEL Trappen en slaan

- De meeste pop- en rockdrummers bespelen het bassdrumpedaal met hun hiel omhoog. Na de aanslag blijft de klopper dan vaak tegen het vel aan rusten. Zo krijg je een stevige, korte tik uit je bassdrum, die prima geschikt is voor de gemiddelde pop- en rocksong.
- Door de klopper meteen na de aanslag weer van het vel te laten komen, krijg je een veel rondere klank met flink meer toon. Zeker bij een bassdrum die niet al te veel gedempt is, levert dat een verschil op van dag en nacht. Twee heel verschillende klanken, zonder dat je met een stemsleutel of extra demping aan de slag moet.
- Hetzelfde principe kun je ook toepassen op je stokken. Dat is wat lastiger, omdat de meeste drummers jaren bezig zijn om hun stokken mooi gecontroleerd te laten stuiten. Hoe lossier de grip en hoe sneller de stok van het vel komt, hoe meer open de klank wordt.
- Omgekeerd is dat ook waar. Geef je stok op de snaredrum geen kans om terug te veren, maar druk hem stevig in het vel voor een venijnige, brede klap. Onder anderen Keith Carlock en Virgil Donati gebruiken deze techniek regelmatig. Pas wel op dat je niet onbedoeld stuiters in je sound krijgt.

SPUL Vel en karton

Bovenaan de lijst van handige items om te bewaren zijn oude vellen. Of er nu een gat in zit of niet, gooi ze niet weg.

- Van een kapot vel snij je met een Stanley mes of een scherpe schaar een hele reeks dempingen in allerlei soorten en maten. Hou daarbij vooral niet vast aan de traditionele ronde vorm. Ook halve cirkels of zelfs halve of hele vellen doen het prima.
- Als je een vel hebt dat nog redelijk vlak is, kun je er ook voor kiezen de velrand te laten zitten. Je kunt het vel dan gewoon op zijn kop op de trommel leggen. Dat levert een gortdroge klap op met heel veel laag. Een snaredrum krijgt zo in een keer die typische jarenzeventigklank, en een floortom behoudt al zijn focus, ook als je er een stevige achtstengroove op speelt. Dankzij de velrand kun je de dempvellen zelfs tijdens het spelen verwijderen voor nog meer effect.
- Het je een vel dat zover is opgerekt dat het eigenlijk niet meer goed bruikbaar is? Even de warme föhn erop en het krimpt zo weer grotendeels terug naar zijn originele vorm. Dit werkt ook goed voor het weghalen van deuken als je vellen nog behoorlijk nieuw zijn. Doe dit alleen als noodoplossing, want een vel gaat er zeker niet beter van klinken.
- Heb je geen oude vellen maar wil je wel die jarenzeventigklank? Knip dan een flink stuk uit een kartonnen doos. De klank is minder rond en duidelijk donker, maar zeker bruikbaar. Michel Schoots dubbelde op het Urban Dance Squad-album *Planet Ultra* een hele reeks drumpartijen op een met karton afgeplakte drumkit.

SPUL Schel

Een oude tamboerijn of zelfs een goedkope kindertamboerijn bevat een hele stapel tamboerijnschellen. Met een tangetje heb je die zo los.

- Maak ze met splitpennen (te koop bij de kantoorboekhandel) vast aan zo'n oud vel en leg dat op je snaredrum. Zo heb je meteen een mooie seventies-snaresound met ingebouwde tamboerijnklank.
- Met een simpele schroef draai je een aantal tamboerijnschellen aan een oude stok vast. Iedere klap krijgt er een mooie hoeveelheid rammel bij. Als je de tamboerijnschellen dicht bij je hand plaatst, blijft de balans van de stok enigszins intact. Door met je vinger de schellen te dempen krijg je wederom een extra klankmogelijkheid. Je kunt de schellen ook tijdelijk met een pushpin vastzetten.
- Neem een stukje gaffatape en een tamboerijnschel; plak de schel losjes aan je ridebekken vast voor een opvallend sizzle-effect.
- Heb je een spotgoedkoop of een gescheurd bekken? Boor met een boormachine een paar gaatjes in het blad en zet er een of meer tamboerijnschellen in voor een special effect-bekken.

SPUL Rammelaars

- Wil je wat meer rammel in je snaredrum, of zelfs je tom? Pak gewoon je sleutelbos en leg hem op je trommel. Zet hem eventueel met een klein stukje tape vast, zodat hij niet van het vel trilt.
- Wie wel eens door de catalogi van stokkenmerken bladert, is ongetwijfeld de balletjesketting tegengekomen die je ofwel met een speciaal ringetje ofwel met een stukje metaal op je bekkens kunt leggen. Dat geeft een prachtig rammeleffect, maar zo'n kleinood is relatief duur. Bij de gemiddelde bouwmarkt koop je de balletjesketting per strekkende meter, en meestal heb je nog keuze uit verschillende groottes ook. Rijg het kettinkje door het bovenviltje van je ride, en het blijft perfect zitten.
- In de jaren tachtig waren buitendempers populair; een verstelbaar klemmetje met een schijf vilt die je op de spanrand kunt monteren. De viltenschijf dempt vervolgens op niet al te subtiel manier de klank van je ketel. Van zo'n buitendemper en een oude, halverwege doorgeknipte snarenmat maak je een kant-en-klare snaredrumconverter. Schroef hem op een willekeurige trommel en het wordt automatisch een snaredrum.

SPUL Kloppen

- De meeste metaldrummers kennen de truc van het muntstuk. Plak een 2-euro munt op je vel waar de klopper het vel raakt, en je krijgt ontzettend veel attack.
- Voor het subtiel werk is er een vergelijkbaar trucje: met een polszweetbandje maak je van een gewone viltklopper een prachtig vintage klinkende klopper. Je schuift het zweetbandje gewoon rond de klopper, en je bent klaar. Het voordeel is dat zo'n klank ook tussen de nummers door te veranderen is. Heb je een kleine klopper (zoals bijvoorbeeld de klopper van Tama's Iron Cobra), dan zet je het zweetbandje gewoon vast met een postelastiek.
- Wil je een echt exotische bassdrumklank? Zoek een oude klopper en zet er met een schroef een paar tamboerijnschellen aan vast. De tamboerijnschellen en de schroef moeten natuurlijk wel aan de achterkant van de klopper, zodat ze het vel niet raken. De klank van de tamboerijnschellen is veel harder dan je zou verwachten. Ook dit trucje is weer geleend van Terry Bozzio.

>>

SPEL Wel of niet

Soms zit het maken van een sound niet in hoe je iets speelt, maar in wat je speelt, of zelfs in wat je niet speelt.

- De meeste Rolling Stones-nummers hebben een oersimpele rechttoe rechtaan-beat als drumpartij. Charlie Watts weet het toch net iets anders te laten klinken door bij het spelen van de backbeat op de snare de hi-hat helemaal weg te laten.
- Een aloude truc die op heel veel soul- en discoklassiekers te horen is – maar die vandaag de dag nog heel bruikbaar is – is het zogenaamde four on the floor-principe. Hierbij speel je op iedere tel een bassdrum. De doorlopende bassdrum maakt het geheel dansbaarder, maar die extra bassdrumklap onder de backbeat van de snare geeft de groove ook een heel typische spierballensound. Timing is wel heel belangrijk, zorg dat snaredrum en bassdrum precies samenvallen.
- Door steeds een element aan een basisgroove toe te voegen bepaal je ook voor een deel de sound en feel van een nummer. Stewart Copeland heeft door zijn manier van timen (extreem voorop de tel), zijn hooggestemde drumstel en zijn reggae-geïnspireerde grooves al een heel eigen sound. In Roxanne maakt hetzelfde, maar Copeland voegt steeds een kleinigheidje toe en gaat daarnaast steeds intenser spelen, zodat het nummer uiteindelijk vleugels krijgt.

>>

SPEL In een klap

Voor een interessant dubbeleffect speel je met de voorkant van je rechterstok op de hihat terwijl je met de achterkant tegelijkertijd de snaredrum raakt. Zo sla je twee instrumenten in een klap. Dit kan op twee manieren.

- Bij de meest subtiele laat je de achterkant van de stok op het snaredrumvel rusten terwijl je met de voorkant op de hihat speelt. Daardoor wordt de klank van de snaredrum ook behoorlijk gedempt, en dat geeft weer wat extra effect.
- De wat stevigere optie speel je door de stok wat meer naar het midden vast te pakken en tegelijkertijd met de voorkant op de hihat en met de achterkant op de snaredrum te slaan. Speel hierbij vooral uit je elleboog. Het voelt in het begin bijzonder vreemd, maar met een kwartiertje oefenen heb je het in de meeste gevallen wel onder de knie.

SPUL Framed geluid

De rototom was in de jaren tachtig razend populair en ze sneuvelden bij bosjes omdat veel drummers de trommels te hoog aandraaiden. Je komt ze onder in de kast van het oefenruimtecentrum regelmatig tegen. Heel, kapot of als losse onderdelen.

- De gegoten frames van de rototoms kun je prima als effectbekken gebruiken. Ze hebben een prachtige, glasheldere ping die overal doorheen snijdt. Bij de meeste gesneuvelde rototoms is slechts één van de beide frames gebarsten. In het andere frame zit in het midden een metalen bus die je er met een schroevendraaier en een hamer gemakkelijk uittikt. Het frame kun je vervolgens op een bekkenstandaard monteren. Remo verkocht deze frames in de jaren tachtig ook al los onder de naam Spoxe, maar een groot succes was het niet.
- Terry Bozzio (jawell!) gebruikte er twee als een oerverdovend luide en felle hihat.
- De sustain van de rototomframes kun je simpel temperen met een klein stukje gaffatape.

SPUL Je kunt het wel...

Shakers koop je in alle soorten en maten. Het zijn echter ook de instrumenten die het makkelijkst zelf te maken zijn.

- een leeg colablikje gevuld met grint
- een plastic bekertje gevuld met koffiebonen
- een kant-en-klaar pak rijst

Al deze huis-tuin-en-keukenoplossingen zijn wel eens gebruikt voor peperdure muziekproducties; gewoon omdat het net de juiste klank had. Sla zelf ook eens aan het experimenteren met diverse houders en vullingen; alles mag.

SPUL Dubbele bass

- Wil je voor een enkel nummer in de studio een extra diepe bassdrumklank? Regel gewoon een tweede bassdrum en zet hem voor de eerste. Het geeft je een volle en diepe klank. Zin om te experimenteren? Haal alle demping uit die extra bassdrum en stem hem extreem hoog.
- Wil je die typische elektronische TR-808 bassdrumklank uit een akoestische trommel? Neem een floortom met als slagvel een Evans Hydraulic, haal het ondervel eraf en plaats een microfoon aan de onderkant van de ketel. Je kunt de floortom met stokken bespelen, of via een ombouwsetje ombouwen naar een bassdrum.

Nawoord

Tot zover onze soundtips voor spul en spel. En maak je geen zorgen. Dat prachtige drumstel, waarvoor je zo lang had gespaard en dat je urenlang hebt zitten stemmen voor de perfecte klank, dat klinkt ook best aardig... Hoewel. Wees niet bang om die hele stemming eens volledig om te gooien. Draai de kreukels in je vellen, voeg demping toe of haal juist alle demping weg, doe gewoon eens wat gek. Je zult merken; het inspireert. Kleine tip: doe het in de studio pas nadat alle normale drumtracks zijn opgenomen!

Dit was nog maar een handjevol trucs waarmee je de muzikale mogelijkheden van je drumstel kunt uitbreiden. Net als met alle muzikale grappen en grollen geldt wel: gebruik het met mate en alleen als het écht iets toevoegt. Laat je inspireren door nieuwe klanken, maar ga ze vooral niet als doel zien. Het gaat tenslotte om de muziek.